

PŘEDMLUVA KE SLOVENSKÉMU VYDÁNÍ

Kniha, kterou držíte v rukách, je plodem desetiletého původního výzkumu. Patří ke zřídkačným pracím, které se zrodily ze setkání moderní vědy a nejstarších duchovních tradic lidstva a které moderní, racionální a empirickou metodou moudrost dávnověku v určitém smyslu znovu objevují. Ukazuje, jak se nerovnoměrný růst kultury v dějinách, který je jednou z velkých záhad antropologie, objasňuje a stává smysluplným ve světle prastaré nauky o hierarchiích andělů.

Kniha nevychází ze žádného myšlenkového směru jako z *předem* daného. I když *jednotlivé* myšlenky z různých myšlenkových tradic potvrzuje. Pokud v textu citujeme různé mýtické, náboženské a filozofické tradice světa a jejich představitele, děláme to vždy dodatečně ve vztahu k výsledkům, k nimž dospíváme nezávisle. Uvádíme tím naše poznání do terminologického kontextu s minulostí. Nejsme našťastí odkázáni na to, abychom se museli odvolávat na autoritu tradice nebo na někoho třetího jako na důkaz. Hlavní myšlenky této práce obstojí samy o sobě, silou své evidence, bez ohledu na to, kdo a kdy je vyslovil.

Duchovně-vědecká metoda, která vedla k výsledkům zde uvedeným, je založena na spojení *myslové empirie* (exaktní práce s vnějšími, objektivními vědeckými fakty) a *nadmyslové empirie* (exaktní imaginace a inspirace přijaté z duchovního světa). Role obou je vymezena takto: inspirace je pramenem námětů pro nové hypotézy a pojmy, jejichž užitečnost a vysvětlující síla se prověřuje na prubířském kameni smyslových empirických faktů, stejně jako ve vědě. V tom smyslu je tato práce *plně* vědecká i *plně* náboženská zároveň. *Není* v rozporu z křesťanskou filosofií a s odvěkou moudrostí inspirovanou zasvěcencům; a není v rozporu ani se žádnými *fakty*, které odkrylo vědecké bádání (i když se liší ve *výkladu* faktů a *příčin* světového dění). Naopak, vrhá na obě – vědu i náboženství – překvapivě jasné světlo. Rozšiřuje vědu o morální a náboženství o vědecký rozměr.

Duchovní věda znamená *rozšíření* přírodních a humanitních věd za hranice materiálního světa a jejich *syntézu*. Její metoda se liší od dnes běžných metod v tom, že pracuje exaktním způsobem nejen s kvantitativními, ale i s *kvalitativními* pojmy. Umožňuje pronikat za hranice toho, co lze vnímat smysly; a to se stejnou, ne-li větší jistotou než v exaktních vědách.

Předkládaná kniha je prvním svazkem z edice »Základy duchovní vědy«, který je věnován *kosmologickému dějepisu*. Konkrétně periodickým zákonitostem v činnosti osmého andělského chóru (archandělů) a jejich odrazu v dějinách lidské kultury. Na poznatky z duchovní biologie, medicíny a astrofyziky se zde odvoláváme jen pokud je to nezbytné v souvislosti s dějinami, bez podrobnějšího vysvětlení. Tyto budou předmětem samostatného, druhého svazku, který bude věnován působení druhého andělského chóru (cherubínů) při evoluci života na Zemi – tedy *kosmologické paleontologii*.

Pokud jsme se dopustili nepřesností v okrajových jednotlivostech, kolegové z příslušných speciálních oborů nás bezpochyby opraví. Hlavní myšlenkou knihy je ukázat, že **čas má rytmickou kvalitativní strukturu**, a tu se nám podařilo doložit přesným, spolehlivým a na nás nezávislým materiálem do té míry, že ji sotva bude možné zpochybnit. Centrální teze knihy je falzifikovatelná v Popperově smyslu, a spadá proto do rámce vědecké diskuse. Pokud ji světová odborná obec nedokáže vyvrátit, znamená to, že je potřebné posunout hranice lidského poznání. V takovém případě se

Leonardo da Vinci: Anděl zvěstování, 1475.

tato práce stává milníkem v dějinách lidského myšlení, od něhož již nelze dále hovořit o duchovním světě a duchovních bytostech *jen* jako o předmětu subjektivního, osobního přesvědčení či vyznání; ale poprvé i jako o *poznatku*, který je všeobecně platný a který nás i *mravně zavazuje*.

První systematický důkaz existence paralelních a rytmických jevů v dějinách je naším původním a jedinečným příspěvkem k celosvětovému úsilí o překlenutí propasti mezi přírodními vědami a vědami o člověku, mezi vědou a náboženstvím, rozumem a vírou. Je to příspěvek k uskutečnění snu Jana Ámose Komenského o pansofické akademii, kde by se sjednotilo veškeré poznání, duchovní i hmotné, na společném základě; a navazuje na přerušenu tradici štúrovské koncepce slovanské vědy, v níž člověk poznává *celou* svou bytostí, tedy svým myšlením, cítěním i vůlí, nejen jednostranně pomocí suchého intelektu.

Kromě hlavní myšlenky, která je předmětem striktního důkazu, obsahuje kniha celou řadu dalších, s ní souvisejících myšlenek, které nedokážeme. Nechtěli jsme knihu omezit jen na malý výsek životní reality, který je dokazatelný vnějšími cestami, a udělat z ní suchopárnou vědeckou zprávu. Mnohé se dá ověřit jen vlastním vnitřním zážitkem a je podmíněno určitým procesem vývoje osobnosti. Zušlechťuje však čtenářovu představivost a má schopnost podnitit v něm nový citový a volní život, který může po čase vést i k rozvoji schopnosti vyššího zření.

Kniha by se mohla jmenovat i »Atlas archandělů«, první svého druhu na světě. Může se stát nejen předchůdcem průkopnické poznávací metody ve vědách, ale také inspirací a zdrojem mravní odvahy pro široké vrstvy laiků. V dnešní postmoderní a postkonfesionální společnosti, v níž jsou všechny velké klasické etické a estetické hodnoty a ideály zpochybněny, kleslí cestu zpět k jistotě o duchovních a morálních skutečnostech nejvyššího řádu prostřednictvím našich vlastních, zušlechťených poznávacích sil – tedy pro ty, kteří již nejsou schopni „slepé víry“. Staré hodnotové pilíře společnosti, založené na dětské úctě k autoritám a slepé víře v tradice našich otců, se rozpadly. Mravní sílu a odvalu k životu může v současnosti lidská duše čerpat už jen z vlastního, živého poznání. Prostřednictvím něj musí sama pro sebe znovuobjevit nejstarší pravdy lidstva. K nim patří i jistota, že etické a estetické hodnoty a ideály, jejichž jitřenka svítá subjektivně v našich duších, nejsou jen arbitrární lidskou dohodou, ale součástí objektivního, fyzikálního řádu vesmíru.

*MUSÍME MÍT ODVAHU PRONIKAT SMĚLE
DO ŘÍŠE IDEJÍ I S RIZIKEM OMYLU. KDO JE
PŘÍLIŠ ZBABĚLÝ, ABY SE NEMÝLIL, NEMŮŽE
BÝT BOJOVNIKEM ZA PRAVDU. OMYL, KTERÝ
VYCHÁZÍ Z DUCHA, MÁ VĚTŠÍ CENU, NEŽ
PRAVDA POCHÁZEJÍCÍ Z MĚLKOSTI. KDO NIKDY
NETVRDIL NĚCO, CO JE V JISTÉM SMYSLU
NEPRAVDIVÉ, TEN SE NEHODÍ ZA VĚDECKÉHO
MYSLITELE.*

RUDOLF STEINER